

UNGE, KIRKEN OG KULTUREN

Præst i Aalborg Vineyard, projektmedarbejder i YFC,
cand.scient.soc., Doctor of Ministry Thomas Willer

Baggrund for artiklen

Unge og kirke er et tema, som gennem de seneste 30 år har fået større og større bevågenhed i det kirkelige miljø i Danmark. I 1995 udkom undersøgelsen »Teen-agere og tro« (Kier-Hansen 1995). Det var første gang, at man i nyere tid undersøgte danske teenagers forhold til tro. En af hovedkonklusionerne i den undersøgelse blev meget frisk formuleret som, at danske teenagere kan godt lide Jesus, men de giver fingeren til kirken (Kier-Hansen 1995, 47). Den første undersøgelse blev lavet i et samarbejde mellem en række frikirkelige børne- og ungdomsorganisationer og blev forløberen til flere undersøgelser om unge og tro, og ud fra disse undersøgelser og det tværkirkelige samarbejde omkring studierne af unge blev Center for Ungdomsstudier (CUR) etableret. Det startede primært som et forskningscenter med bagland i de frikirkelige børne- og ungdomsorganisationer, men i dag har man et meget bredt bagland, hvor også folkekirkelige organisationer, spej-

derbevægelsen og idrætsorganisationer er med som væsentlige aktører. Men det er ikke kun blandt frikirkerne at unge og tro har haft fokus. Folkekirken har også med forskellige ungdomskirker og stiftssamarbejde omkring unge forsøgt at sætte fokus på unge og kirken.

Denne artikel skriver sig ind i det fokus, som er på unge og kirke. I første omgang vil artiklen kort redegøre for, hvordan unge har det i dag og lidt om deres forhold til tro. Dernæst vil der komme en beskrivelse af den kontekst, som unge er formet af. Til sidst vil artiklen med udgangspunkt i en undersøgelse, som blev foretaget af en række kirkelige børne- og ungdomsorganisationer, vise, hvad der kendetegner de unge, som allerede er i kirkerne, og hvilke udfordringer det giver til arbejdet med unge i kirkerne. Undersøgelsen »*Kan jeg overhovedet finde ud af at være kristen*« blev udarbejdet af undertegnede. Undersøgelsen blev igangsat på baggrund af en undersøgelse som Rasmus Jonstrup Hansen foretog i 2022. Efter to

år med Corona-nedlukninger og de dertil hørende udfordringer, tog han sammen med Ungdomsleder Netværket (en samling af ledere i det kirkelige børne- og ungdomsarbejde) initiativ til at lave en undersøgelse af, hvordan udviklingen havde været i det kirkelige teen- og ungdomsarbejde fra 2019-2022. Hovedkonklusionen var, at det kirkelige teen- og ungdomsarbejde er udfordret både i forhold til deltagelsen og ressourcerne. 50% af ungdomsgrupperne havde det samme antal deltagere hen over perioden. Ca. 30% havde haft et dalende deltagerantal, og ca. 20% havde haft et stigende deltagerantal. Man havde i perioden i alt mistet ca. 10% af deltagerne i det kirkelige ungdomsarbejde (Hansen 2022). Disse konklusioner førte til en række samtaler om og refleksioner over, at der var et behov for bedre at forstå ungdomskulturen generelt og i særdeleshed unge i kirken, så man bedre kunne lave et ungdomsarbejde, som var relevant for unge og deres virkelighed.

Unge virkelighed og deres tro

Det har ikke skortet på overskrifter i medierne over de seneste år, som har fortalt om mistrivslen blandt unge, og når man kigger på tallene, så har mistrivslen over de seneste 15-20 år været stigende (Østergaard og Bugge 2024, 12).

Følelsen af ensomhed er stigende blandt unge. En undersøgelse fra 2017 viser, at lidt over 10 % af danske unge mellem 16 og 29 år (12 %) oplever ensomhed (Lasgaard et al. 2017). En senere undersøgelse indikerer, at ensomheden er stigende for personer over 16 år. Den viser,

at hver femte mand (18,3 %) og hver fjerde kvinde i aldersgruppen 16-24 år udvikler ensomhedstegn (Ottosen et al. 2022).

I en ungeanalyse fra Ungetrivselsrådet svarede 47%, at de i høj grad eller meget høj grad føler sig presset eller stresset af studiet, og 41% har haft fysiske stresssymptomer inden for det sidste halve år. Undersøgelsen viser også, at 73% af de unge kun føler sig gode nok, hvis de har succes på alle områder af deres liv (Børns Vilkår 2022, 1).

Selvom mistrivslen kan siges at være omfattende og til dels stigende, så er det vigtigt at understrege, at det stadig er langt størstedelen af danske unge, som har det godt. Ifølge DUFs trivselsundersøgelse synes 65% af de unge, at de i høj grad eller meget høj grad har et godt liv, og 71% er ofte glade (DUFs Ungeanalyse 2023, 6).

For tre år siden lavede Vesterbro sogn en landsdækkende undersøgelse af unge og deres forhold til tro og kirke. Her viste undersøgelsen, at 19% af de unge i Danmark har en åndelig praksis. Den åndelige praksis kunne være alt fra bøn over meditation til retræter. 29% var nysgerrige på det med tro og ville gerne lære mere og tale mere om det. 52% var ikke interesseret i troen (Baltzarsen 2021, 64). Til gengæld var der kun 6% af de unge, som var meget enige i, at Folkekirken var et relevant sted at udleve deres tro (Baltzarsen 2021, 71).

Man kan på baggrund af ovenstående konkludere, at kirken har flere udfordringer, når det gælder mødet med de unge:

- Det er vanskeligt for kirken at fastholde de unge, og der er faktisk en del, som forlader kirken og ikke længere er en aktiv del af et trosfællesskab.
- Der er en stigende mistro blandt unge, og der er en gruppe af unge, som virkelig har brug for at høre gode nyheder, men de søger ikke henimod kirken eller dens fællesskab for at finde gode nyheder
- Det er kun 6% af de unge, der er meget enige i, at Folkekirken er en relevant ramme omkring deres tro.

De danske kirker står overfor en del udfordringer, men hvilken kontekst er det, de unge er vokset op i, og hvordan påvirker konteksten de unge i kirken?

Konteksten som former unge

I en nylig undersøgelse af unge mennesker i Danmark fra en publikation udgivet i 2022 af Center for Ungdomsforskning blev der identificeret tre tendenser, som former unges kontekst. De er emotivisme, acceleration og præstation (Katznelson et al. 2022, 4). Charles Taylor foreslår en yderligere tendens, der præger den nuværende kontekst, nemlig sekularisme (Smith 2014, 20-24). I det følgende vil de fire tendenser kort blive beskrevet.

Sekularisme

Den drivende kraft bag Taylors analyse af den vestlige kontekst er spørgsmålet om, hvordan vestlig kultur gik fra at opfatte ateisme som utænkelig i midten af det sidste årtusinde til en tid nu, hvor teisme næsten er utroværdig (Smith 2014, 24). Dette spørgsmål er meget vigtigt, men

også meget komplekst at besvare, og Taylor er kompleks i sin besvarelse af spørgsmålet, hvilket betyder, at der ikke er nok plads i denne artikel til at dække alle hans nuancer. Dette afsnit vil fokusere på tre vigtige begreber, som Taylor bruger til at forklare, hvad der kendetegner vestlig sekularisme i dag.

Det første begreb er Taylors »social imaginary«, som kan oversættes til »Det sociale imaginære«. Det sociale imaginære findes i ethvert samfund og kultur og er den fælles forståelse af, hvordan en gruppe mennesker i et samfund forstår deres sociale eksistens, og hvad der anses som meningsfuldt, og ofte er de ikke selv bevidste om, at de er en del af en fælles forståelse og deltager i en fælles konstruktion af, hvad der er meningsfuldt (Taylor 2018, 28). Det sociale imaginære er ikke en teoretisk konstruktion, men er en fælles praksis og en intuitiv viden, man deler (Trueman 2020, 37). Det sociale imaginære udvikler sig hele tiden og ser anderledes ud i dag, end det plejede at gøre. Tidligere i vestens historie var en del af det sociale imaginære at leve med en tro, hvor det mest plausible i dag er at leve uden tro (Smith 2014, 28). En anden ændring er, at mening ikke længere findes uden for individet, men skal findes inden i individet selv (Trueman 2020, 39).

Taylor forstår det sekulære som havende tre forskellige udtryk. Den vestlige verden i dag er karakteriseret ved det, som Taylor kalder Sekulær3 (Smith 2014, 20-22). Sekulær1 forstås som en kultur, hvor der eksisterer en klar opdeling af, hvad der er helligt, og hvad der er sekulært, men med en forståelse af at åndeligt

liv er virkeligt, og at det kan være til stede i forskellige rum. I Sekulær² skubbes det hellige væk og placeres i specifikke begrænsede rum. Forståelsen af det transcendent i Sekulær³ er, at det transcendent er utroværdigt, og at tro på en Gud, der kan handle, er umulig.

Andrew Root argumenterer for, at de fleste evangelikale kirker handler og tænker, som om de er i Sekulær², hvilket skaber en masse spændinger, fordi kirken kommunikerer til en kultur, som ikke længere findes, og kirken bliver derfor ofte misforstået og fremstår endnu mere irrelevant (Root 2017, 109-11). At lykkes som menneske og være succesfuld bliver det endelige mål for individet, og at forestille sig, at formålet med livet er noget ud over den individuelle lykke, bliver vanskeligt, hvilket skaber det, Taylor kalder en immanent ramme.

Den immanente ramme er et konstrueret rum, der udelukker den transcendent dimension af livet og skaber en ramme for menneskers liv, der understreger den naturlige orden og gør religiøs tro usandsynlig. Ifølge Taylor lever alle i vesten inden for den immanente ramme, men *hvordan*, folk lever inden for rammen, er ikke givet (Smith 2014, 92-93).

Uden en større fortælling er folk overladt til at skabe mening for sig selv og kan opleve livet som skrøbeligt (Smith 2014, 85). Folk kan opleve et krydspres mellem at forsøge at skabe mening og samtidig forsøge at undgå at være alene og undslippe følelsen af skrøbelighed. Selvom folk i den immanente ramme afviser det transcendent, argumenterer Taylor for, at folk hører et ekko af det transcendent,

når de for eksempel står med et nyfødt barn i armene, men de ved ikke, hvad de skal stille op med dette ekko, fordi de lever i en ramme, der udelukker det transcendent (Root 2017, 140). Sekulær³ skaber et rum, hvor folk står alene og selv skal skabe deres egen mening med livet. At stå alene i livet skaber en usikkerhed, der øger risikoen for depression, stress og angst (Petersen og Krogh 2021, 27), men menneskets isolation skaber samtidig det paradoks, at det senmoderne individ åbner sig for det transcendent, fordi det ikke ved, hvordan det skal leve med ensomheden og usikkerheden som et vilkår.

Emotivisme

Stigningen i stress, angst og depression kan forklares med, hvordan de disciplinære adfærdsmodeller og autoritative regler, der tidligere hjalp folk med at navigere gennem livet, er blevet erstattet med kravet om individuelle initiativer som selvrealisering og det autentiske liv. Alt er muligt, men ikke alt er tilladt. At være sig selv i en verden, hvor intet er givet, bliver ekstremt svært. Uden grænser og med en mangel på både selvkontrol og målbare succeser i livet kan denne ramme hurtigt føre til træthed, udmattelse, stress og frustrationer.

Allerede i 1998 beskrev den franske sociolog Alain Ehrenberg depressionens historie og de forhold, som folk levede under i senmoderniteten. Ungdomsoprøret i 1960'erne førte den vestlige kultur ind i, hvad Ehrenberg kalder ansvars tidsalder (Ehrenberg 2016, 79). Kombineret med ekstrem individualisme, kan dette føre til en følelse af usikkerhed hos indi-

videt, hvilket kan give en oplevelse af at være ude af stand til at handle nok.

Ifølge Ehrenberg vil denne udvikling i sidste ende føre til, at mennesker bliver trætte og udmattede og har svært ved at føle sig værdige og gode nok (Hjortkjær 2022, 16-18). Tager man yderligere to år med Covid-19-pandemien med i betragtning, er det ikke overraskende, at over 50 procent af danske unge mellem atten og femogtyve har fysiske symptomer på stress og angst (Ottosen et al. 2022, 18).

Den amerikanske sociolog Phillip Rieff forsøger at forklare udviklingen af den stigende stress og udmattelse med, at man i vesten er gået fra en kultur præget af logik og rationelle valg til en kultur, der ledes af følelser, og hvor folk hele tiden skal mærke efter hos sig selv. Rieff beskriver vores nuværende vestlige kultur som et sted, hvor der ikke eksisterer nogen tro på en større sandhed udenfor selvet. I kulturen er der en drivkraft til at dekonstruere sandheder og institutioner. Den vigtigste autoritet bliver individet og dets følelser. Individet skal selv ud af alle de oplevede historier, symboler og handlinger skabe en følelse af mening (Trueman 2020, 53-54; Sayers 2016, 51-54).

Individet og dets følelser bliver den eneste autoritet, og kulturen ender med et neo-gnostisk evangelium, som proklamerer til individet: Du skal se indad for at finde dig selv. Målet er at undslippe det jordiske liv, finde et fantastisk liv og bevæge sig mod det perfekte liv (Sayers 2017, 73). Når folk i vestlige samfund taler om, hvor vigtigt det er at være tro mod sig selv, og hvordan alle skal stræbe efter at være den mest autentiske version af sig selv, så er

det fordi, forståelsen af selvet primært er et terapeutisk selv. Med det mener Rieff, at folk forstår verden gennem deres følelser, og hvordan de har det; de ser indad for at finde ud af, hvordan de skal give mening til verden, og hvem de er. På den måde dikterer vores følelser, hvem vi er (Trueman 2020, 46-49). Det vestlige system er indrettet til at udmatte folk og få dem til at føle sig skrøbelige, til at få dem til at føle sig ikke gode nok og til at øge deres angst (Han og Butler 2015, 79). Hvis dette er, hvordan folk føler sig, er det, hvem de bliver til ifølge emotivismen.

Acceleration

Hartmuth Rosa argumenterer for, at en acceleration af samfundet er sket på flere områder. Han taler om acceleration af teknologi, af sociale forandringer og af det øgede tempo i livet generelt (Rosa 2019, 21-32). Konsekvenserne af denne acceleration er en fremmedgørelse af individet fra sig selv og en følelse af at miste retning og mening i livet (Rosa 2022b, 211). I et accelerationssamfund eksisterer der en konstant forventning om, at der altid er mere at gøre. Denne forventning skaber en følelse af aldrig at være god nok (Hjortkjær 2022, 48). Forventningerne er en udfordring for det moderne individ, fordi det moderne menneske har en tendens til at ville kontrollere alt og instrumentalisere hvert område af livet (Rosa 2022a, 27). I en kultur af acceleration er det umuligt at kontrollere alt, og når folk forsøger at kontrollere alt, kan de ikke opleve, hvad Rosa kalder resonans. Resonans er, når individer oplever, at verden svarer tilbage til dem, og de oplever, at

de ikke er alene – de er en del af en større fortælling (Rosa 2022a, 89). Meget lidt plads eksisterer til resonans i en verden af acceleration, hvilket betyder, at individer mister forbindelsen til sig selv.

Rosa bruger analogien om, hvordan folk i en verden af acceleration har mistet deres evne til at høre sig selv og verden (Rosa 2022b, 34). Når verden bliver stum, beskriver Rosa, hvordan ens oplevelse af at være i verden bliver anderledes. I stedet for en oplevelse af at blive båret gennem verden oplever individet, at det skal bære sig selv. Dette skaber en byrde, der fører til udmattelse og fremmedgørelse fra sig selv og verden.

Præstation

Den danske sociolog Anders Pedersen beskriver, hvordan mennesker i den vestlige verden er gået fra at være *human beings* til at være *human doings* (Petersen 2017, 12). I et præstationssamfund er antagelsen, at alle har en præstationsidentitet, der skal leves ud, og selvværd og identitet afhænger af, hvor godt individet præsterer (Petersen og Krogh, 2021, 5). Dette skaber et enormt pres på individet. Dette pres er særligt udtalt i de unges liv. I en præstationskultur eksisterer der et pres for at være en succes, og succes ligestilles med at være den bedste eller at være perfekt. Hvis bedre er muligt, så er godt ikke godt nok (Østergaard og Juul 2016, 12). Motoren i præstationskulturen er konkurrence, og konkurrencens dogme har overtaget ethvert område af socialt og personligt liv (Petersen og Krogh 2021, 12). I en præstationskultur sammenligner folk sig selv med andre for at se, om de »vinder«.

Når man hele tiden skal sammenligne sig selv med andre for at finde identitet, ender man med at miste sig selv (Petersen 2017, 134).

I en række essays beskriver den sydkoreanske filosof Byung-Chul Han den vestlige kultur, og hvordan mennesker i vesten mister mening og retning. Mennesker er fortabte i en verden uden rytme og mulighed for ritualer. Han beskriver, hvordan den vestlige verden ikke blot er et præstationssamfund drevet af rationelle valg. Det er blevet til det, han kalder et trætheds-samfund, hvor mennesker bliver trætte og udbændte af hele tiden af skulle præstere (Han og Butler 2015, 36). Ligesom den danske sociolog Anders Pedersen peger Han på, hvordan vægtningen på præstation har skabt træthed, udmattelse og angst. Han peger på, at træthed og udbændthed kommer fra det, han kalder den systemiske vold, som præstationssamfundet udøver på alles sjæle (Han og Butler 2015, 47).

Præstationsparadigmet er med til at skabe oplevelsen af ikke at være god nok, fordi der altid vil være nogen ved siden af, som præsterer bedre end en selv.

Individet er udfordret i den vestlige kultur. Den vestlige kultur har skabt en del udfordringer for individet og gjort det sårbart. Individet er ofte efterladt med følgende:

- En følelse af ingen højere mening eller Gud
- En følelse af ikke at være god nok
- En følelse af træthed
- En følelse af, at følelser definerer sandheden

- Et pres for at præstere succesfuldt overalt

Alt dette former også de unge, som er tilknyttet kirkelige fællesskaber, og det næste afsnit vil prøve at tegne et billede af kirkelige unge i dag.

Hvad kendetegner kirkelige unge

I »*Kan jeg overhovedet finde ud af at være kristen...*«, undersøgelsen af kirkelige unge, som blev foretaget af en række kirkelige ungdomsorganisationer, ønskede man at finde ud af, hvad der kendetegnedes danske kristne unge.

Gruppen af kirkelige unge kom fra den evangelikale del af det kirkelige miljø. Det vil sige, at de fleste frikirker var en del af undersøgelsen, men også KFS, Dansk Oase og Luthersk Missions Ungdom var en del af undersøgelsen.

I alt har 537 unge svaret på undersøgelsen, og der blev foretaget fire fokus-gruppe interviews med i alt 16 deltagere.

80,2% af respondenterne beskriver deres trivsel som enten meget god eller god. 7,2% beskriver den som dårlig eller meget dårlig. Det vil sige, at de fleste oplever deres trivsel som god. Dette flugter meget godt med tallene fra DUFs seneste undersøgelse af unge (*DUFs Ungeanalyse* 2023, 6). Det skal dog nævnes, at hver femte ung i kirkerne siger, at deres trivsel ikke er god.

Et af de parametre, som ofte bliver trukket frem i forhold til unges trivsel, er deres oplevelse af stress. 69,8 % af de unge i undersøgelsen oplever sig stressede ofte eller en gang imellem.

Når man kigger på, om der er forskel på, hvor meget mænd og kvinder oplever stress, viser der sig en markant forskel. Det er 80,1% af kvinderne i undersøgelsen, som ofte eller en gang imellem oplever stress, mens det kun er 57,4% af mændene. Når man sammenligner med tallene fra CURs undersøgelse af universitetsstuderende, så er tallene meget ens (Willer 2020):

Oplever mig god nok som jeg er

	Enig	Hverken enig eller uenig	Uenig
Mænd	69,6	19,5	10,8
Kvinder	75,6	17,4	7,0

Der er 69,6% af kvinderne og 75,1% af mændene, som oplever, at de er gode nok, som de er. Det vil sige, at hver fjerde mand og næsten hver tredje kvinde kæmper med spørgsmålet, om de er gode nok. Der kan være mange faktorer, der spiller ind i oplevelsen af, om man er god nok. Men nogle gange kan kirken være medvirkende til den oplevelse.

»Nogle gange kan man godt have den følelse, at man ikke er god nok, for der er hele tiden ting, man skal leve op til. Du skal læse i din Bibel, bede, være frivillig, og nogle gange tænker jeg, kan jeg overhovedet finde ud af at være en god nok kristen?« (Pige 20 år).

I DUFs ungdomsanalyse svarer 59%, at de er enige i, at deres selvværd afhænger af deres præstationer, hvilket er et eksem-

pel på præstationssamfundet, og hvordan præstationsparadigmet former unge i dag (Petersen 2017, 28).

Fællesskab og ensomhed

Oplevelsen af fællesskab er et af de vigtige parametre for den gode trivsel (DUFs *Ungeanalyse* 2023). Generelt er der mange, som oplever, at de har det godt relationelt, men der er også en gruppe af unge i kirkerne, som savner fællesskab og relationer.

Oplevelsen af ensomhed og det at savne fællesskab er ikke mindre i kristne fællesskaber end i andre former for fællesskaber. Det ser ud til, at der i alle fællesskaber er en gruppe på cirka 20%, som oplever sig uden for fællesskabet.

»Jeg ved godt, at vi siger, at vi har det her unikke fællesskab i kirkerne, men jeg baks-er rigtig meget med min tro i øjeblikket, og jeg synes, det er svært at dele i fællesskabet, og ofte føler jeg mig mere ude end inde, og måske er det i grunden en følelse, jeg ofte har oplevet i kirken.« (Mand, 23 år).

Oplevelsen af fællesskab i kirken kan også være udfordrende, som citatet ovenfor viser, og på mange måder bekræfter det nedenstående tabel:

Kirken er der jeg hører til	Svar i procent
Enig	65,9
Hverken enig eller uenig	24,2
Uenig	9,9
I alt	100,0

Det er kun 2/3 af de adspurgte, som er enige i oplevelsen af, at de hører til i kirken. Så ligesom ungdomskulturen generelt er udfordret i forhold til stigningen af antallet af unge, som oplever sig ensomme, så det ser ud til, at kirken står overfor den samme udfordring, når det gælder de unge, som er en del af kirkelige fællesskaber. Der er mange, som oplever, at de ikke hører til i fællesskabet.

De allerfleste i kirken har det ret godt og trives. Men der er en gruppe, som ikke trives. På mange måder minder tallene fra kirkelige unge om tallene fra andre lignende undersøgelser af unge, så man kan konstatere, at kirkelige unge er præget af præcis de samme tendenser som andre unge, og det har naturligvis også betydning for, hvordan de forholder sig til kirken.

Unge er ikke bare unge ... tre grupper af kirkelige unge

Undersøgelsen fandt frem til tre grupper af kirkelige unge, som havde nogle særlige kendetegn. De er kort beskrevet nedenfor.

De klassisk troende

De er en del af det kirkelige fællesskab flere gange om ugen, de tror på Bibelens autoritet, de tror på, at frelsen sker gennem bekendelsen af Jesus som Herre. De abonnerer overvejende på de klassiske kristne konservative værdier. Deres spørgsmål til kirken er: »Er der plads til, at vi kan være med til at gøre en forskel?«

De spørgende troende

De kommer jævnligt i kirken, to-fire gange om måneden. Der er færre i denne gruppe, som har de klassiske evangelikale holdninger til frelse, gudsbillede, etik og kristen adfærd. De er tilknyttet kirken og ser sig selv som en del af kirken, men de stiller også flere spørgsmål til kirken. Spørgsmålet, som de stiller til kirken, er: »Er der plads til os i kirken – samtidig med at vi har vores tvivl?«

De forbeholdne troende

De kommer en-to gange om måneden eller mindre i deres kirkelige fællesskab. De udgør en gruppe, som bevæger sig endnu mere væk fra de klassiske evangelikale overbevisninger. Men der er stadigvæk over 70% af dem, som oplever, at deres relation med Jesus giver mening og glæde, så troen er stadig vigtig for mange af dem. Spørgsmålet, som de stiller til kirken, er, om der er plads til dem, selvom de ikke er synligt aktive, men i deres selvforståelse er de stadig en del af kirken.

De fordeler sig på følgende måde antalsmæssigt i undersøgelsen:

De klassisk troende: Ca. 50%

De spørgende troende: 35%

De forbeholdne: 15%

Refleksioner over undersøgelsen og konteksten som former dem

De unge er vokset op i en kultur, hvor emotivismen er en tydelig tendens. At sandheden er baseret på, hvordan noget føles. Derfor kan det måske heller ikke undre, at det kun er 50% af de unge, som

vi kan identificere som klassisk troende. Det er en måde at se og forstå verden på, som er meget anderledes end flertallet i kulturen. Derfor kan det måske også ofte føles ubehageligt, når man skal stå på mål for en klassisk kristendom, fordi det er så anderledes. Hvis det er rigtigt, at mange i dag agerer på baggrund af deres følelser og har svært ved at håndtere ubehagelige følelser, så giver det måske meget god mening, at så forholdsvis mange unge i de kirkelige fællesskaber stiller sig skeptisk overfor den konservative evangelikale »pakke«. De er vokset op i en kultur, som har fortalt dem, at sandheden findes inde i dem, og de skal mærke efter, hvad der opleves som sandt, og at ingen udefrakommende systemer og autoriteter skal definere, hvad der er sandt. Derfor føles det simpelthen bedre at stille sig skeptisk overfor de klassiske, konservative, kristne, etiske dogmer i mødet med ens kulturelle kontekst.

Forventningen om, at de deltager i det kirkelige fællesskab, kan være med til at øge fornemmelsen af, at kirken også er et sted, hvor der skal præsteres, og forventningen om, at de vil være frivillige, kan være med til at bidrage til oplevelse af acceleration. Måske er det også derfor, at halvdelen er skeptiske overfor den kirkelige model, og at de ikke oplever at høre hjemme i kirken. De oplever måske, at kirken bare bliver endnu en arena, hvor der skal løbes stærkt og præsteres.

I det som Taylor kalder det sociale imaginære, hvor folk ifølge Tayler ikke mener, at det er plausibelt at tro, kan det modsat overraske, at mange stadig oplever, at troen på Jesus er vigtig. I alle tre

grupper er der et stort flertal, som mener, at deres tro på Jesus er vigtig. Men det afspejler måske meget godt det transcendent ekko, som Taylor taler om. Flertallet af unge ved ikke, hvad de skal gøre med det, men kirkelige unge har, lige meget om de er meget deltagende i det kirkelige fællesskab eller ej, en fornemmelse af, at det transcendent ekko kommer fra Kristus.

Udfordringen til kirken, når det gælder de unge, som er i kirken, er, at det ikke er en homogen gruppe, og man må overveje, hvordan man bedst hjælper de forskellige grupper af unge. Det kræver, at man kender den kultur, som de er formet af, tager deres udfordringer og spørgsmål alvorligt og som voksen tør investere sig selv i den næste generation, for i en verden, hvor de er overladt til sig selv, er der brug for gode guider.

Litteraturliste

Baltzarsen, Maj. 2021. *Folkekirkens potentialer og barrierer blandt unge voksne*. https://28cfe2e7-5628-4da2-a043-e2034d590ce4.filesusr.com/ugd/7acdb9_e9b7a47bb9704ec-1b89e592448f2f600.pdf

Børns Vilkår. 2022. *Ungetrivselsanalyse*. Juni 2022. <https://www.dsfnat.dk/wp-content/uploads/2022/06/Ungetrivselsanalyse-Ungetrivselsraadets-maj-2022.pdf>

DUFs Ungeanalyse. https://duf.dk/fileadmin/user_upload/Editor/Ungeanalyse_2023_-_endelig_udgave_210823.pdf

Ehrenberg, Alain. 2016. *The Weariness of the Self: Diagnosing the History of*

Depression in the Contemporary Age. McGill-Queen's University Press.

Han, Byung-Chul og Erik Butler. 2015. *The Burnout Society*. Stanford University Press.

Hansen, Rasmus Jonstrup. 2022. *Statistik Om Kirkelige Ungdomsgrupper*. SCMT.

Hjortkjær, Christian. 2022. *Utilstrækkelig: hvorfor den nye moral gør de unge psykisk syge*. Klim.

Katznelson, Noemi et al. 2022. *Mistrivsel i lyset af tempo, præstation og psykologisering. Om ny udsathed i ungdomslivet*. Aalborg Universitetsforlag.

Kier-Hansen, Finn. 1995. *Teenagere og Tro*. Salt.

Lasgaard, M., J. Christiansen, M. Bekker-Jeppesen og K. Friis. 2020. *Ensomhed i Danmark - Analyse af Befolkningsdata fra 2017. Temaanalyse, Vol. 8, »Hvordan Har Du Det?«*. Aarhus: DEFAC-TUM, Region Midtjylland.

Ottosen, Mai Heide et al. 2022. *Børn og unge i Danmark: Velfærd og trivsel 2022*. VIVE – Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

Petersen, Anders. 2017. *Præstationssamfundet*. 1. udgave, Hans Reitzel.

Petersen, Anders og Søren Chr. Krogh. *Præstationskultur*. 2021. Aarhus Universitetsforlag.

Root, Andrew. 2017. *Faith Formation in a Secular Age: Responding to the Church's Obsession with Youthfulness*. Baker Academic.

Rosa, Hartmut. 2019. *Fremmedgørelse og acceleration*. Oversat af Morten Visby. Hans Reitzel.

- Rosa, Hartmut. 2022a. *Det ukontrollerbare*. Translated by Hanne Sander, Eksistensen.
- Rosa, Hartmut. 2022b. *Resonans: en sociologi om forholdet til verden*. Oversat af Peter Tudvad. Eksistensen.
- Sayers, Mark. 2016. *Disappearing Church: From Cultural Relevance to Gospel Resilience*. Moody Publishers.
- Smith, James K. A. 2014. *How (Not) to Be Secular: Reading Charles Taylor*. William B. Eerdmans Publishing Company.
- Taylor, Charles. 2018. *A Secular Age*. First Harvard University Press paperback edition, The Belknap Press of Harvard University Press.
- Trueman, Carl R. 2020. *The Rise and Triumph of the Modern Self: Cultural Amnesia, Expressive Individualism, and the Road to Sexual Revolution*. Crossway.
- Willer, Thomas. 2020. »CUR Uni Studerende«. Intern analyse udarbejdet af Thomas Willer. Center for ungdomsstudier.
- Østergaard, Søren og Nanna Pagh Bugge. 2024. *Jeg synes, at jeg har alt for mange ting i hovedet: perspektiver på ungdomslivet i spændingsfeltet mellem at være »unik« og samtidig helt normal!* Ungdomsanalyse.nu.
- Østergaard, Søren og Kirsten Grube Juul. 2016. *Ung i en præstationskultur: jagen på kontrol, tryghed og frikvarter*. Ungdomsanalyse.nu.

Forfatter

Thomas Willer

willer@vineyard.dk